

Toimenpidealoite TPA 3/2026 vp

Mira Nieminen ps ym.

Toimenpidealoite lähestymiskiellon vaikuttavuuden ja viranomaispuuttumisen tehostamisesta

Eduskunnalle

Lähestymiskiellon tarkoituksena on suojata henkilöä väkivallalta, uhkailulta ja häirinnältä. Poliisin käytännön kokemukset sekä tutkimustieto osoittavat kuitenkin, että lähestymiskielto ei nykyisessä muodossaan kaikissa tilanteissa täytä tätä tarkoitusta. Lähestymiskieltojen määrät ja erityisesti niiden rikkomistapaukset ovat pitkällä aikavälillä lisääntyneet, mikä on kasvattanut poliisin ja muiden viranomaisten työmäärää ja kuormitusta.

Poliisiammattikorkeakoulussa tehdyn Teemu Rajasen opinnäytetyön, joka tarkastelee lähestymiskieltoja Suomessa vuosina 2005—2024, perusteella lähestymiskieltoasioissa esiintyvät läheysuhteet ovat pysyneet vuodesta toiseen pitkälti samoina. Yleisimmät tapaukset liittyvät nykyisiin tai entisiin parisuhteisiin, entisiin aviopuolisoihin, perhe- ja sukulaisuussuhteisiin sekä tilanteisiin, joissa epäilty on uhrin vanhempi. Näissä ryhmissä ei ole havaittavissa selkeää laskevaa kehityssuuntaa, mikä viittaa siihen, että ilmiö on rakenteellinen ja pitkäkestoinen eikä yksittäisillä hallinnollisilla toimilla helposti ratkaistavissa.

Lähestymiskiellon rikkominen on monissa tapauksissa toistuvaa, ja poliisin puuttuminen tapahtuu usein vasta rikkomisen jälkeen. Nykyinen sääntely ei kaikilta osin mahdollista riittävän nopeaa ja vaikuttavaa puuttumista tilanteisiin, joissa rikkomusten määrä, uhkakäyttäytymisen jatkuminen tai poliisin tekemä riskinarvio osoittavat kohonnutta väkivallan vaaraa. Pakkokeinojen käyttö on usein viivästyntä, ja rangaistusasteikko ei kaikissa tapauksissa vastaa tekojen vakavuutta tai toistuvuutta, mikä heikentää lähestymiskiellon ennalta estävää vaikutusta.

Lisäksi lähestymiskieltoihin liittyvä valvonta ja hallinnollinen käsittely sitovat merkittävästi poliisin resursseja ilman, että ne välttämättä parantavat asianomistajan tosiasiallista turvallisuutta. Tämä korostaa tarvetta kohdentaa viranomaisresursseja tehokkaammin ja mahdollistaa vaikuttavammat keinot korkean riskin tapauksiin. Menettelyjä tulee nopeuttaa ja selkeyttää sekä vahvistaa viranomaislähtöistä riskinarviointia, jotta vakavaan väkivallan uhkaan voidaan puuttua ennakoivasti ja resurssitehokkaasti. Aloitteen tavoitteena on parantaa lähestymiskiellon tosiasiallista vaikuttavuutta, lisätä asianomistajan turvallisuutta sekä tehostaa viranomaistoimintaa tilanteissa, joissa riski vakavaan väkivaltaan on todettavissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Toimenpidealoite TPA 3/2026 vp

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lähestymiskielloa koskevan lainsäädännön ja käytäntöjen kehittämiseksi siten, että poliisilla ja muilla viranomaisilla on nykyistä nopeammat ja vaikuttavammat keinot puuttua lähestymiskiellon rikkomiseen, käyttää tarvittaessa ankarampia pakkokeinoja, kuten kiinniottoa, pidättämistä ja vangitsemista, hyödyntää laajemmin sähköistä valvontaa erityisesti toistuvissa ja korkean riskin tapauksissa sekä tarkistaa rangaistusasteikkoa vastaamaan paremmin rikkomusten vakavuutta ja määrää.

Helsingissä 13.2.2026

Mira Nieminen ps
Petri Honkonen kesk
Johannes Koskinen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Hannu Hoskonen kesk
Fatim Diarra vihr
Atte Kaleva kok
Atte Harjanne vihr
Saku Nikkanen sd
Pihla Keto-Huovinen kok
Heikki Autto kok
Karoliina Partanen kok
Sari Sarkomaa kok
Maaret Castrén kok
Juha Hänninen kok
Anne Rintamäki ps
Veijo Niemi ps
Wille Rydman ps
Ritva Elomaa ps
Laura Huhtasaari ps
Sara Seppänen ps
Jaana Strandman ps
Arja Juvonen ps
Pia Sillanpää ps
Minna Reijonen ps